

Tricorni incòmode

José Morata va ser, durant 38 hores del passat mes de gener, comandant de la caserna de la Guàrdia Civil a Borriana (la Plana). Aquest rècord de brevetat en el càrrec ha estat precipitat per l'expulsió del cos. El motiu: haver intentat organitzar un sindicat. Els fets es remunten a l'any 90 quan va ser detingut amb altres 34 agents de la "Benemèrita" acusats de reunir-se i intentar organitzar-se. El delictes que se'ls imputava era sedició. Quan el 1993 els tribunals militars els van absoldre, el Consell Superior de la Guàrdia Civil va iniciar un expedient intern. Dos dies abans que el de Morata caducara va ser signat pel ministre d'Interior. La sanció era l'expulsió. La notícia va arribar pocs dies després que Morata haguera fet pública una petita victòria del moviment associatiu entre els guàrdies civils: la legalització de COPROPER (Coordinadora pro-Perjudicats per la Gestió de Luis Roldán i la Corrupció), la primera associació reconeguda a la casa dels tricorns.

Nascut a Castelló i amb 25 anys de servei dins el cos, Morata té la graduació de sergent. Ha estat treballant a Donosti, al servei central de documentació de presidència (avui conegut com el CESID) i a diversos pobles valencians com Benicàssim o Morella. A Toledo ja va patir les primeres represàlies per les seues activitats en defensa d'una democratització del cos i va ser suspès des del juny del 91 fins l'octubre del 93. Ara, malgrat haver-ne estat expulsat es mostra optimista amb el recurs que ha presentat davant el Tribunal Suprem i amb la marxa de COPROPER, que ja té 1.300 afiliats a tot l'estat.

—*Que vostè fóra qui presentà COPROPER a València té res a veure amb la seua expulsió?*

—Jo crec que és evident. No m'expulsen per formar part de COPROPER, perquè no han tingut més remei que legalitzar aquesta associació, però com que hi estic públicament vinculat i tampoc no els fa molta gràcia, aprofiten una història antiga que ja estava a punt de caducar. No ha estat una sorpresa, m'ho imaginava.

—*Quina és la seua situació actual?*

—Estat expulsat del cos, en teoria de manera definitiva, però he presentat un recurs al Tribunal Suprem i confie a guanyar-lo perquè hi ha una sentència favorable a un altre company en una situació semblant a la meua.

—*Per què COPROPER ha estat autoritzada si la llei prohibeix els sindicats als cossos militars, entre ells la Guàrdia Civil?*

—Perquè no han tingut un altre remei. Nosaltres aprofitarem l'escàndol de Roldán per po-

José Morata és un dels fundadors de COPROPER, (Coordinadora Pro-perjudicats per la Gestió de Luis Roldán i la Corrupció) la primera associació legalitzada en la història de la Guàrdia Civil. Dies després de presentar-la públicament a València era apartat del cos. No és la primera vegada. Aquest és el relat de les seues activitats a la recerca, potser impossible, de la democratització de la 'Benemèrita'.

sar-los entre l'espasa i la paret. Era molt fort que no acceptaren la legalització d'una associació creada per a "exercir d'acusació popular en el cas Luis Roldán". És una associació, no un sindicat.

—*Abans d'aquest hi hagué molts intents més, no?*

—Moltíssims. Nosaltres hem arribat a presentar entre 40 i 50 estatuts i no van ser aprovats mai. Com a anècdota et diré que arribarem a presentar una Associació Catòlica de Guàrdia Civil, que tenia com a objectiu reunir-se cada dos mesos per resar l'Ave Maria. Tampoc no l'autoritzaren perquè ells sabien que el que volíem era un paper legal per poder reunir-nos.

—*Tornant al tema de Roldán, al final han pogut exercir l'acusació popular?*

—No. La jutgessa Anna Ferrer no ens ha deixat mai. No sé per què. Ens va dir que parlarem amb els advocats de José M. Ruiz Mateos per anar junts. Ho vam fer i els vam trobar molt amables però vam desistir, imagina't a l'endemà Ruiz Mateos amb un tricorni a la porta de l'Audiència... era un risc.

—*I ara què faran amb l'associació?*

—Estem intentant canviar el nom. La idea és fer una associació professional: Asociación Nacional de Guardias Civiles.

—*Ja han renunciat al sindicat?*

—Nosaltres teníem moltes esperances quan el 1982 el PSOE va arribar al poder i en el seu programa de govern incloïa la desmilitarització del cos, però en el 86 no sols no hi va fer res, sinó que mitjançant una llei orgànica va mantenir la jurisdicció militar i va prohibir explícitament la sindicació. Nosaltres sabem que, en casos especials, com el nostre, s'han de retallar certs drets sindicals; per exemple no estaria mai d'acord amb una vaga de guàrdies civils, però crec que és imprescindible una associació i ara ens hem inclinat més per una associació professional perquè pensem que pot ser més operativa. El que volem és tenir una veu dins el cos que puga explicar des del carrer, que és on estem, què passa i què pensem que necessitem.

—*Aquesta manera de funcionar de la Guàrdia Civil, tan tancada i jeràrquica, ha afavorit els casos de corrupció descoberts a l'interior, com el de Roldán?*

—Naturalment. Dins del cos no hi ha cap informació ni cap transparència. Qualsevol dels seus organismes estan dirigits per comandaments, generals, coronels, que no donen explicacions a ningú i després passa el que passa. De fet, realment, nosaltres començarem a tenir problemes quan denunciarem irregularitats admi-

nistratives dins la Mútua d'Assegurances i Jubilació que hi havia dins el cos. Això devia ser el 1989. Fins aquell moment, tot i que es vigilava els que pertanyien al sindicat i de tant en tant hi havia algun arrest, existia una certa tolerància; però així que hi hagué denúncies sobre irregularitats en la Mútua i quan Nicolás Redondo, en una compareixença pública va dir que estava amb el sindicat de la Guàrdia Civil, el Ministeri declarà la persecució total. L'actitud de Redondo va ser intepretada com un pols a Corcuera, per veure qui aguanta més, i aguantà Corcuera, és clar.

—*Explique'm això de les irregularitats a la Mútua.*

—Dins la Guàrdia Civil hi ha molts organismes que, en teoria, serveixen per donar prestacions als agents. El col·legi d'orfes, el patronat de la vivenda... la mútua era un invent dels anys 40 que volia ser el que avui són els fons de pensions. Però el 1989 una sèrie de persones va denunciar coses estranyes. Tots estàvem obligats a pagar mensualitats i això són molts diners, moltíssims, que no se sap on anaven a parar perquè un sergent pagava mil cent pessetes mensuals, i un sergent retirat cobrava tres-centes pessetes. Exigírem que es complira la llei i que es realitzaren eleccions dins la Mútua per tenir accés als comptes. Això costà molt perquè molts comandaments no volien ni anunciar-les ni deixar entrar urnes en les casernes, però al final es va fer i contra el que pensaven els superiors van guanyar representants dels agents i no els que ells havien presentat. Per això, de seguida que s'acabaren les eleccions, dissolgueren la Mútua.

—*I els diners?*

—Tot fa pensar que es "desviaven" cap a altres llocs, però mai no vam poder saber cap a on.

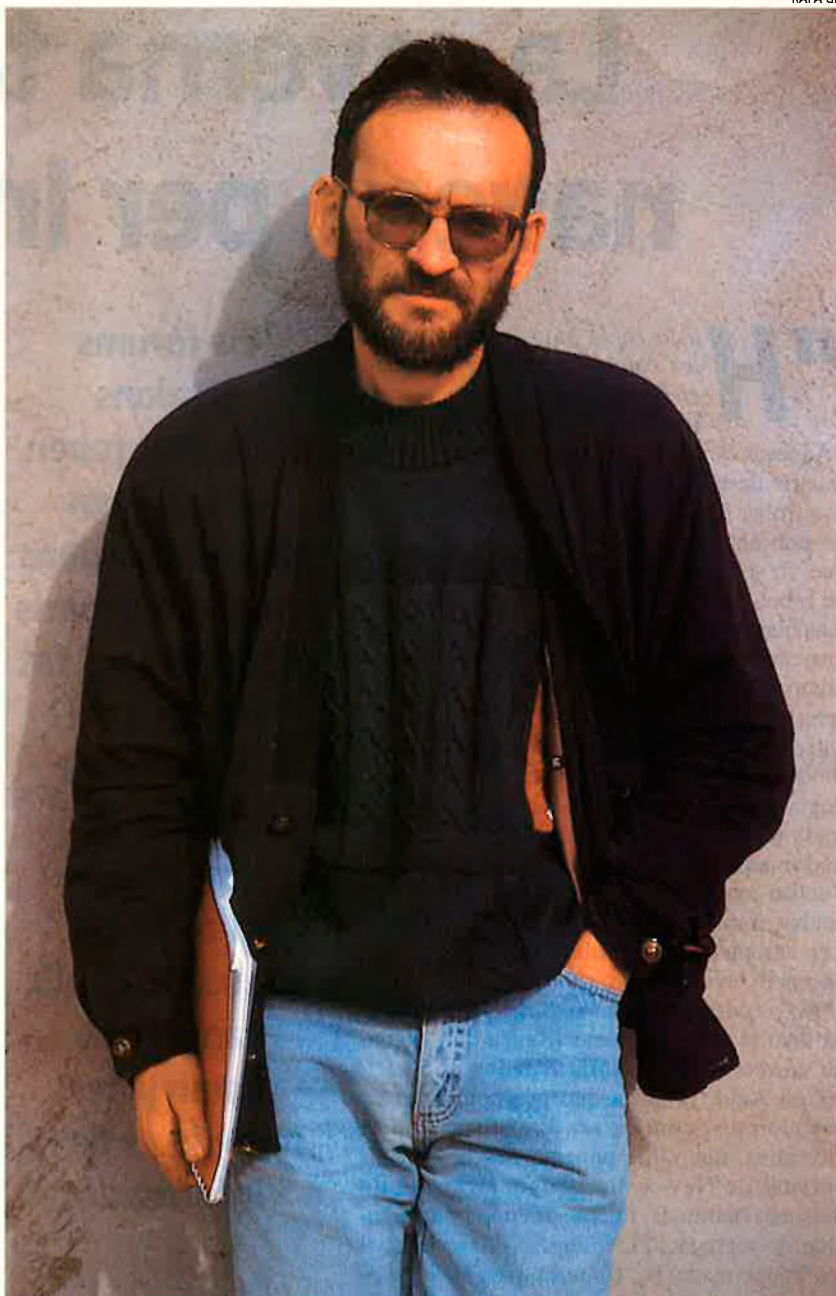
—*Quin és el futur de la Guàrdia Civil? És imprescindible la desmilitarització?*

—Cal pensar en el futur de la Guàrdia Civil dins del model policíac a Espanya. No pot passar com passa a Àlaba que en un accident poden coincidir la Guàrdia Civil, l'Ertzanza, la policia local, la nacional i els minyons i tots totalment descoordinats.

—*No hi ha comunicació entre els cossos?*

—Només et diré que durant molts anys teníem prohibit ajuntar-nos amb policies nacionals. Jo crec que els nivells de policia haurien de ser tres, un local, un altre d'autonòmic, que ja funciona a Catalunya i al País Basc i que al País Valencià podria funcionar quan deixen de ser vigilants d'edificis, i un altre d'estatal, i és evident que en aquest nivell sobra un cos. No podem continuar amb una duplicitat de cossos i un conflicte permanent de competències.

—*Tot i haver estat apartat del cos, vostè continua treballant amb COPROPER, quin és l'estat actual de l'associació?*

"Quan Nicolás Redondo en una compareixença pública va dir que estava amb el Sindicat de la Guàrdia Civil, el Ministeri de l'Interior declarà la persecució total. L'actitud de Redondo va ser intepreada com un pols amb Corcuera, per veure qui aguanta més, i aguantà Corcuera, és clar."

—Tenim 1.300 afiliats i un advocat en cadascuna de les províncies on estem més consolidats que són la Comunitat Valenciana i Barcelona. El problema és aconseguir voluntaris que vulguen ser els nostres delegats en les comandàncies.

—*Vol dir que els controlen encara que l'associació siga legal?*

—Sí. La veritat és que els companys estan una mica preocupats perquè s'ha arribat fins i tot a crear una divisió d'assumptes interns que no havia existit mai i els comandaments saben perfectament qui és i qui no és de COPROPER.

—*Es a dir, que per controlar els seus propis agents la Guàrdia Civil sí que és eficaç.*

—Sí, en això sí.

Jordi Sebastià